

Міністерство науки і освіти України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Кафедра філософії і педагогіки

Методичні рекомендації
організації та проходження
передатестаційної практики
здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 033 Філософія
Освітньо-професійної програми «Філософія»

Дніпро
2021

Методичні рекомендації організації та проходження передатестаційної практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 033 Філософія, Освітньо-професійної програми «Філософія» // Ю.О. Шабанова, Н.Ю. Тарасова, Г.Є. Аляєв, А.О. Осипов, О.Ф. Захарчук, В.П. Жижченко, Т.В. Хміль // Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка», каф. філос. і пед. – Д. : НТУ «ДП», 2021. 22 с.

Методичні рекомендації регламентують:

- підготовку до виконання кваліфікаційної роботи здобувача освітньо-професійної програми Філософія;
- загальні вимоги щодо організації передатестаційної практики здобувача освітньо-професійної програми Філософія;
- програму передатестаційної практики здобувача освітньо-професійної програми Філософія;
- літературу та інформаційні джерела для проведення передатестаційної практики здобувача освітньо-професійної програми Філософія;
- порядок звітності та оцінювання звіту з передатестаційної практики здобувача освітньо-професійної програми Філософія.

Методичні рекомендації призначені для успішного проходження передатестаційної практики здобувачами освітньо-професійної програми Філософія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 033 Філософія. Створено для надання допомоги та рекомендацій студентам в процесі їх підготовки до виконання кваліфікаційної роботи та проходження передатестаційної практики відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю «Філософія». Виконання запропонованих рекомендацій дозволить студенту спланувати свою професійну діяльність у напрямку опанування літератури за темою дослідження, визначення відповідних методів та методології філософського дослідження, отримати досвід рефлексивного та аналітичного підходу до дослідження обраної філософської проблеми, сформулювати вміння планувати та організовувати виконання дослідження, виявляти проблему або невирішені питання та ставити задачі дослідження для виконання кваліфікаційної роботи.

Затверджено на засіданні навчально-методичної комісії за спеціальності 033 Філософія. (протокол № 1 від 31.08.2021 р.)

СКЛАД РОБОЧОЇ ГРУПИ:

- **Шабанова Юлія Олександрівна**, професор, доктор філософських наук, зав. кафедрою філософії і педагогіки, гарант освітньої програми «Філософія», Третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, ступеня Доктор філософії;
- **Аляєв Геннадій Євгенович**, професор, доктор філософських наук; професор кафедри філософії і педагогіки;
- **Осипов Анатолій Олександрович**, професор, доктор філософських наук, професор кафедри філософії і педагогіки;
- **Тарасова Наталія Юріївна**, доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії і педагогіки, гарант освітньої програми «Філософія», другого (бакалаврського) рівня вищої освіти.
- **Жижченко Валерій Петрович**, доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії і педагогіки;
- **Захарчук Олексій Феліксович**, доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії і педагогіки;
- **Хміль Тетяна Володимирівна**, доцент, кандидат філософських наук кафедри філософії і педагогіки;

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Передатестаційна практика є невід'ємною складовою процесу підготовки студентів (здобувачів вищої освіти) освітньо-професійної програми «Філософія» у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» та спрямована на здобуття інтегрованої компетентності щодо здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі філософії й гуманітаристики, що передбачає застосування філософських теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов в сфері соціально-філософської та соціокультурної проблематики.

Передатестаційна практика є важливою та обов'язковою ланкою освітнього процесу і дає змогу забезпечити набуття фахових компетентностей здобувачам вищої освіти для подальшого навчання в магістратурі та успішного працевлаштування на українському та міжнародному ринках праці. Для забезпечення практики здобувачів вищої освіти університет встановлює форми і методи співробітництва з організаціями, підприємствами, установами тощо, що здатні створити умови для реалізації програми практики. Проходження практики має забезпечити умови формування професійної компетентності для роботи у відповідних інституціях (закладах освіти, науково-дослідницьких інститутах, фондах, громадських організаціях, соціально-політичних та владних структурах)

Передатестаційна практика є завершальним етапом навчання та передуює виконанню здобувачами вищої освіти кваліфікаційних робіт. Вона передбачає узагальнення й удосконалення здобутих ними знань, практичних умінь і навичок, оволодіння професійним досвідом з метою їх підготовки до навчання в магістратурі або подальшої самостійної трудової діяльності.

Проводиться переддипломна практика відповідно до навчального плану та графіку освітнього процесу здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Філософія» у 8-му семестрі та триває два тижні.

Переддипломну практику здобувачі вищої освіти проходять за умови успішного виконання навчального плану та здачі усіх заліків й іспитів. Здобувачі вищої освіти направляються на практику наказом ректора університету.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета практики - сформувати у студентів професійні компетентності, необхідні для вирішення складних спеціалізованих завдань та практичних питань світоглядного, пізнавального, ціннісного, соціального характеру у філософії, що передбачає застосування основних філософських вчень та теорій, а також методології дослідження гуманітарних наук. В процесі переддипломної практики студенти мають здобути практичні уміння і навички застосування адекватних методів, підходів та способів обґрунтування філософських ідей та концепцій за темою кваліфікаційного дослідження.

Завдання передатестаційної практики:

- закріпити теоретичні знання з вивчених дисциплін;
- ознайомитися з необхідною першоджерельною та дослідницькою літературою за темою кваліфікаційної роботи;
- визначити мету та завдання кваліфікаційної роботи;
- визначити структуру та логіку послідовності здійснення роботи;
- отримати консультації, рекомендації тощо від керівників (стейкхолдерів) за базою практики;
- усвідомити місце, значення та можливості реалізації бакалавра філософії в закладах за місцем проходження практики (потенційним місцем працевлаштування).

БАЗИ ПРАКТИК

Український Державний університет науки і технологій (Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна)

Дніпровська академія музики імені М. Глінки
КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР
Управління культури, туризму, національностей і релігій
Дніпропетровської ОДА
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Інститут філософії НАН України
Полтавський НТУ імені Ю. Кондратюка
ІОД НАПедН України
Мала академія наук учнівської молоді
Миколаївський національний аграрний університет

ІНТЕГРОВАНІ ВИМОГИ ДО ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Передатестаційна практика інтегрує компетентності здобувача вищої освіти, що визначені в освітньо-професійній програмі «Філософія» та демонструють рівень професійної підготовки бакалавра за спеціальністю 033 «Філософія»:

Результати навчання:

PH1	Розуміти сенс філософії, її місце в системі культури
PH2	Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін, знати філософську термінологію
PH3	Знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії.

- PH 4 Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загально гуманітарної проблематики.
- PH6 Мати обізнаність щодо основних напрямів, тенденцій, проблематики сучасної філософії.
- PH 8 Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.
- PH 10 Мати навички реферування, систематизованого огляду та порівняльного аналізу філософської та загальнонаукової літератури.
- PH 11 Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.
- PH 12 Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.
- PH 13 Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.
- PH 20 Критично оцінювати роль техноморфних факторів в розвитку суспільства, сприяти запобіганню посилення уніфікації і прагматизації суспільних відносин в межах можливого впливу окремої освіченої особи на суспільну свідомість..
- PH 21 Усвідомлено працювати в напрямку гуманітарного розвитку суспільства, не перетворюючи демократичні цінності толерантності і свободи особистості на моральний занепад і вседозволеність.

Компетентності здобувача вищої освіти, відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 033 Філософія та Освітньо-професійної програми «Філософія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, розроблені кафедрою філософії і педагогіки НТУ «Дніпровська політехніка»

Загальні компетентності за стандартом вищої освіти

- ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу
- ЗК2 Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК3 Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК4 Здатність бути критичним і самокритичним
- ЗК5 Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
- ЗК6 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 7 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

- ЗК8   Здатність спілкуватися іноземною мовою
- ЗК9   Здатність до міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді
- ЗК10   Здатність працювати автономно
- ЗК11   Цінування та повага різноманітності та мультикультурності
- ЗК12   Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів)
- ЗК13   Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
- ЗК14   Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Спеціальні компетентності за стандартом вищої освіти

- СК1   Усвідомлення сенсу філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури
- СК2   Здатність виокремлювати специфіку філософського знання та змістові відмінності філософії від інших форм мислення
- СК3   Здатність використовувати в професійній діяльності знання про розвиток основних філософських ідей, учень та напрямків.
- СК4   Усвідомлення особливостей і місця вітчизняної інтелектуально-філософської традиції у світовій.
- СК5   Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення.
- СК6   Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.
- СК7   Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.
- СК8   Здатність оперувати філософською термінологією для розв'язання професійних завдань.
- СК9   Здатність застосовувати в професійній діяльності філософські методи і підходи.
- СК10   Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики..

- СК11 Здатність застосовувати в професійній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.
- СК12 Здатність дотримуватися в професійній діяльності норм інтелектуальної доброчесності
- СК 13 Здатність брати участь у наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії.
- СК 14 Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

Спеціальні компетентності з урахуванням особливостей освітньої програми

- СК15 Здатність критично оцінювати соціальні процеси, знаходити причини єдності і розходження світоглядних настанов, запобігати радикалізації соціальних умонастроїв.
- СК16 Здатність використовувати філософський синтез і моральні імперативи для впливу на суспільну свідомість з метою зміцнення ідеї поваги до людської особистості і суверенності її душевного життя.
- СК17 Здатність використовувати багатство і суперечливість ідейного змісту філософського знання як фактор свідомої толерантності і запобігання ментальної агресії в суспільних та політичних відносинах.
- СК18 Здатність використовувати філософські знання як фактор гуманітаризації, олюднення сучасної культури в умовах розповсюдження технологій маніпулювання свідомістю і перетворення людини на пасивний елемент техноморфної організації суспільних відносин.
- СК19 Здатність визначити, описувати нормативні засади та закономірності громадських, соціальних, політичних, економічних, культурних факторів розвитку суспільства та його безпеки.

РЕЗУЛЬТАТИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ:

Результати передатестаційної практики відповідно до освітньо-професійної програми «Філософія»

- РН 11 Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.
- РН 17 Мати навички участі в наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії.

В результаті проходження передатестаційної практики студент набуває наступні практичні навички:

- вміння визначати проблему та обґрунтовувати її актуальність в дослідженні;
- вміння адекватного добору дослідницьких методів та методології роботи;
- навички збирати, опрацьовувати та узагальнювати дослідницький та першоджерельний матеріал щодо обраної тематики кваліфікаційної роботи
- вміння скласти план дослідження та визначати логіку послідовності дослідницьких етапів
- вміти проводити пошук дослідницьких задачі;
- навички наукової дискусії та наукового спілкування з фахівцями з філософії;
- вміння обґрунтовувати, доводити та дискурсивно викладати результати дослідження

Для опанування системою практичних умінь та вирішення певних задач діяльності при здійсненні виробничих функцій студент повинен:

- виконувати індивідуальне завдання, видане керівниками практики та кваліфікаційної роботи;
- вести щоденник практики;
- на підставі опрацьовування навчальної та наукової літератури обґрунтовувати висновки, надавати професійні рекомендації, застосувати знання при формуванні заходів щодо вирішення сучасних проблем філософії;
- вміти проводити оцінку соціокультурних процесів та виявляти актуальні питання та запитані сучасністю проблеми;
- вміти використовувати сучасні інформаційні ресурси для здійснення досліджень;
- вміти проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень;
- збирати і систематизувати матеріали для виконання кваліфікаційної роботи;
- володіти необхідними практичними навичками працювати самостійно (кваліфікаційна робота), уміти отримувати результат у рамках обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату;
- оформити звіт з проходження передатестаційної практики, затвердити його у керівника практики від підприємства, завірити печаткою і отримати письмовий відгук про результати проходження практики.

Під час проходження практики студент має можливість реалізувати свій професійний потенціал і зарекомендувати себе як фахівець, здатний самостійно вирішувати актуальні філософські завдання, проявляти набуті навички планування й прогнозування ефективності заходів, спрямованих на дослідження актуальних питань для сучасного світогляду.

КЕРІВНИЦТВО ПЕРЕДАТЕСТАЦІЙНОЮ ПРАКТИКОЮ

Практика студентів проводиться під безпосереднім контролем керівників практики від університету.

Керівники практики:

- забезпечують проведення всіх організаційних заходів перед початком та впродовж практики;
- керують поточною роботою студентів під час практики;
- видають завдання для самостійних навчально-дослідних робіт;
- контролюють дотримання дисципліни студентів під час практики;
- перевіряють звіти студентів з практики, приймають залік;
- надають завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо вдосконалення практики.

Керівник практики контролює відповідність виконання завдань програмі практики, перевіряє правильність запису у щоденнику, хід виконання індивідуального завдання і збору матеріалів.

Керівник практики від закладу (бази практики) призначається з числа провідних спеціалістів відповідного напрямку наказом по підприємству. Він організує і контролює роботу студента відповідно до програми практики. Після закінчення практики керівник надає письмовий відгук, що додається у звіт про практику.

Порядок навчання визначається правилами внутрішнього трудового розпорядку на підприємстві.

Для виконання завдань практики студенти зобов'язані:

- отримати у керівника практики інструкції щодо програми проведення практики та оформлення всіх необхідних документів;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою і рекомендаціями керівника практики;
- оформити звіт, підписати його у керівника практики;
- своєчасно представити звіт.

ПРОГРАМА ПЕРЕДАТЕСТАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ

1. Ознайомлення із завданнями та змістом передатестаційної практики
2. Ознайомлення з методикою майбутньої роботи, порядком ведення щоденника практики, спостережень і нотаток, збору й обробки матеріалів тощо
3. Складення календарного, індивідуального плану виконання завдань передатестаційної практики
4. Ознайомлення із вимогами до щоденнику спостережень

5. Вивчення структури бази практики, її функціональних підрозділів та виробничих завдань
6. Організація та проведення експертизи соціокультурних запитів суспільства та визначення проблеми, що потребує філософського осмислення
7. Вивчення стану питання в філософській літературі щодо проблематики кваліфікаційної роботи
8. Обробка та інтерпретація результатів аналітичної роботи
9. Узагальнення результатів практики
10. Оформлення звіту та інших документів щодо передатестаційної практики

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту підписаного і оціненого безпосередньо керівником від університету.

Письмовий звіт разом з щоденником практики, подається на рецензування керівникові практики від університету.

Комісія зі складу керівників практики приймає звіт у терміни, що визначені наказом на практику, (але не пізніше ніж протягом тижня після її закінчення. Диференційована оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість, індивідуальний навчальний план (залікову книжку) студента. У разі отримання незадовільної оцінки під час складання заліку студенту надається можливість повторного складання заліку за умови доопрацювання звіту й індивідуального завдання. За умови отримання негативної оцінки з практики під час ліквідації заборгованості комісії студент відраховується з університету.

Проходження практики оцінюється у вигляді подання студентом звіту щодо відвідування устанавленого закладу та формами роботи, які були ним здійснені в цих закладах.

Максимально студент може набрати 40 балів за відвідування бази практик та 60 балів за звіт.

За відвідування закладу:

40-31- балів – систематичне відвідування всіх визначених закладів (оф-лайн та он-лайн) з проведенням необхідної роботи відповідно характеру закладу.

30-21 балів – фрагментарне відвідування всіх визначених закладів (оф-лайн та он-лайн) з проведенням необхідної роботи відповідно характеру закладу.

20-15 балів – фрагментарне відвідування деяких визначених закладів (оф-лайн та он-лайн), незначні недоліки у проведенні необхідної роботи відповідно характеру закладу.

14-1 бал – фрагментарне відвідування деяких визначених закладів (оф-лайн та он-лайн), значні недоліки у проведенні необхідної роботи відповідно характеру закладу.

0 балів – студент не відвідував закладів

За складання звіту по практиці:

60-50 - балів – звіт повністю відповідає вимогам щодо його оформлення та змістовно повністю висвітлює процес та результати практики (можливі несуттєві зауваження).

49-35 - балів – звіт переважно відповідає вимогам щодо його оформлення та змістовно переважно висвітлює процес та результати практики.

34-19 - балів – в звіті є суттєві помилки і недоліки стосовно вимог щодо його оформлення та висвітлення змісту.

18-1 – бал – звіт поданий, але практично не відповідає вимоги щодо змісту та форми.

0 балів – студент не подав звіт

ПОЛІТИКИ

Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка".

<http://surl.li/alvis> У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація) робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач зобов'язаний у такому випадку видати інше індивідуальне завдання.

Комунікаційна політика

Усі письмові запитання до викладача щодо навчальної дисципліни можуть надсилатися на персональну корпоративну електронну пошту, на платформу Teams та на вайбер викладача.

Політика щодо перескладання

Звіти, які надано керівнику для перевірки із порушенням термінів, оцінюються нижчими балами. Перескладання відбувається із дозволу директора ІГСН у разі поважної причини, підтвердженої документально.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням, він має право опротестувати виставлену оцінку у встановленому порядку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. *Методологія наукових досліджень*, – К.: Право, 368 с.
2. Євтушенко М., Хіжняк М. *Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник*. – К. Центр навчальної літератури, 2019. 350 с.
3. Медвідь В., Данько Ю., Коблянська І. *Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях)* – К.: Університетська книга, 2020. - Кількість сторінок 219 с.
4. *Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського.* — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с.
5. Салов В.О., Шабанова Ю.О., Ільченко О.Н. *Створення навчальної літератури для вищої школи : посіб. для наук.-пед. працівників.* – Д. : НГУ, 2014. – 205 с.
6. Шабанова Ю.О. *Системний підхід у вищій школі: підруч. для студ. магістратури/ Ю.О. Шабанова; М-во освіти і науки України; Нац. гірн. ун-т.* – Д.: НГУ, 2014. – 120 с.